
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מבוא לעבודה סוציאלית - 3201

תאריך עדכון אחרון 07-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: עבודה סוציאלית-השלמה למוסמך לבוגרי תחומים אחרים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אורלי אולשטיין מן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: orly@securinux.net

שעות קבלה של רכז הקורס: בתאום מראש

מורי הקורס:

ד"ר אורלי אולשטיין-מן,
ד"ר יעל שוראקי אלפסי

תאור כללי של הקורס:

תכני הקורס יעסקו בלמידת שורשיו ההיסטוריים של המקצוע ובחינת מטרותיו כיום לאור השינויים החברתיים שחלו במהלך השנים, הכרת הערכים והאתיקה עליהם מושתת המקצוע, התיאוריות המרכזיות והביקורת המזוהות עימו.

מטרות הקורס:

1. הקניית ידע על מקצוע העבודה הסוציאלית להיבטיו השונים: התפתחות, מהות, ערכים, אתיקה והתערבות רגישת תרבות.
2. למידה אודות תיאוריות גישות ומודלים מרכזיים המשמשים כבסיס להתערבות בעבודה סוציאלית, והבנת הקשר בינם לאופני ההתערבות השונים.
3. הרחבת הידע אודות תיאוריות ביקורתיות שהתפתחו במקצוע העבודה הסוציאלית.
4. פיתוח מודעות, יכולת התבוננות, הערכה וחשיבה ביקורתית בכל הקשור למפגש שבין הידע, הציפיות, התפיסות וההנחות שיש לסטודנטים לגבי המקצוע, ונושאים חברתיים-תרבותיים לבין עקרונות וערכי המקצוע.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים להבין את התפתחות מקצוע העו"ס, על שורשיו ההסטוריים והשינויים שחלו בו במהלך ההסטוריה. להבין לעומק את הקוד האתי של המקצוע ואת ההתמודדות מול דילמות אתיות בשטח. סטודנטים יבינו את השימוש בעצמם ככלי במסגרת ההתערבות ואת החשיבות של פיתוח מודעות עצמית והבנת מקומם בתוך תהליך ההתערבות עצמו. כמו כן, יחשפו הסטודנטים ויוכלו לעשות שימוש בשדה בגישות מרכזיות של המקצוע בהתייחסות לאדם במצוקה- כגון גישת הכוחות וגישת המערכות.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות מלאה ופעילה

שיטת ההוראה בקורס: שיטת ההוראה בקורס תהיה הרצאות פרונטליות בשילוב מצגות וסרטים. במהלך הקורס יערכו מספר מפגשים עם אורחים חיצוניים.

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

רשימת נושאים לסמסטר א':

אשכול א' - העבודה הסוציאלית: הגדרות, התפתחות רעיונית והיסטורית אשכול ב' - המרכיבים הגנריים של הפרקטיקה בעבודה סוציאלית (תהליך השינוי המתוכנן; גישת הכוחות; גישת המערכות).
רשימת נושאים לסמסטר ב':

עבודה סוציאלית - הגדרת המקצוע והקוד האתי
International Federation of Social Workers Definition of Social Work & Statement of Ethical Principles (June 2012). Retrieved October 14th 2012 from: <http://www.ifsw.org>

קוד האתיקה המקצועית של העובדים הסוציאליים בישראל. (1994). תל אביב: איגוד העובדים הסוציאליים. (*את הקוד ניתן לקרוא באתר של איגוד העובדים הסוציאליים).
פרוינד, ע., בליט-כהן, ע., כהן, א., דהאן, נ. (2012). מחויבות למקצוע בקרב סטודנטים מתחילים בעבודה סוציאלית: הקשר בין משתני רקע, מניעים לבחירת המקצוע ותפיסת זהות המקצוע. בטחון סוציאלי, 88, 115-143.

11.12.6: (3) התפתחות המקצוע בעולם
Dorfman, R. A. (1988). *Clinical social work: the development of a discipline*. In R. A. Dorfman (Ed.). *Paradigms of clinical social work* (pp. 3-24). NY: Brunner/Mazel.

התפתחות המקצוע בישראל
שפירו, ש., שרר, מ., קורין-לנגר, ג. ווייס, ע. (2002). התפתחות מקצוע העבודה הסוציאלית בישראל. חברה ורווחה, כב(2), 135-152.
- Brill, N.I. & Levine, J. (2005). *Working with people* (Ch. 7: Using the basic problem solving process, pp 129-152). Boston: Allyn and Bacon.

תיאוריית המערכות בבסיס העבודה הסוציאלית

Miley, K.K., O'Melia, M., & BuBois, B. (2004). *Generalist social work practice: An empowering approach* (4th edition. Ch. 2, The ecosystems perspective, pp. 26-51). Boston: Allyn and Bacon.

וייס-גל, ע. (2007). גישת האדם בסביבתו וביטוייה באידיאולוגיה המקצועית ובפרקטיקה של עובדים סוציאליים בישראל. חברה ורווחה, כז(4), 567-596.

גישת הכוחות בעבודה סוציאלית

Saleebey, D. (2009). *The strengths approach to practice: Beginnings*. In D. Saleebey(Ed.). *Strengths perspective in social work practice* (5th edition, pp. 93-107). Boston: Pearson Education.

כהן, ב. (2000). גישת הכוחות בעבודה סוציאלית. חברה ורווחה, כ(3), 291-300.

סמסטר ב'

אתיקה מקצועית ותיאוריות אתיות

Linzer, N. (1999). *Resolving ethical dilemmas in social work practice. (Ethics in social work, pp. 33- 46)*. Boston: Allyn and Bacon.

קוד האתיקה ושאלות אתיות
קוד האתיקה המקצועית של העובדים הסוציאליים בישראל. (1994). תל אביב: איגוד העובדים הסוציאליים. (*את הקוד ניתן לקרוא באתר של איגוד העובדים הסוציאליים).
אכמון, י. שפיר, ג. ווייל ג. (2012). מקצועיות אתית בפסיכותרפיה. (פרק 1: כשלים אתיים: כיצד נמנע מהם). ירושלים: מאגנס.

דילמות אתיות
Reamer, F.G. (1995). *Ethics and values. In The Encyclopedia of Social Work (19th edition, Vol.1, pp. 893-902). Washington, MD: National Association of Social Workers.*

מודלים לפתרון דילמות
אכמון, י. שפיר, ג. ווייל ג. (2012). מקצועיות אתית בפסיכותרפיה. (פרק 2: מודל שבעה הצעדים לפתרון דילמות אתיות, עמ' 25-33). ירושלים: מאגנס.

Loewenberg, F. & Dolgoff, R. (1992). *Ethical decisions for social work practice (4th edition). (Chap. 3: Guidelines for ethical decision making, pp. 40-44, pp. 53-65). Itasca: F.E. Peacock.*

אשכול ב': סוגיות בזהות מקצועית

Brill, N.I. & Levine, J. (2005). *Working with people: The Helping Process. (Ch.2: Understanding ourselves, pp 21-41). Boston: Pearson/Allyn and Bacon.*

Hopps, J.G., Pinderhughes, E. & Shankar, R. (1995). *The Power to care: clinical practice effectiveness with overwhelmed clients. (Ch. 3, pp. 43-63). New York: The Free Press.*

אשכול ג': סוגיות עקרוניות בזהות המקצוע

וייס, ע. (2005). העבודה הסוציאלית בראי הביקורת. חברה ורווחה, כ"ה(2), עמ' 249 - 281.

קאופמן, ר. ומנסבך, א. (2002). על הקשרן של החלטות ערכיות בעבודה סוציאלית: חקר מקרה של "התרעה בשער" של עובד סוציאלי קהילתי. חברה ורווחה, כ"ב(2), 185-197.

קרומר - נבו, מ. וברק, ע. (2006). מחקר פעולה משתף: מערכת הרווחה מנקודת מבטם של צרכני שירותי רווחה. בטחון סוציאלי, 72, 11 - 38.

רזנפלד, י. מ. (1997). למידה מהצלחות- כיצד לעצב עבודה סוציאלית ההולמת את מיועדיה. חברה ורווחה י"ז(4), 361-377.

חומר לקריאה נוספת:

אין

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 100 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

אין